

SSD

SCIENCE FOR A SUSTAINABLE DEVELOPMENT

**BELEIDSINSTRUMENT VOOR BELEIDSMAKERS EN BURGERS
VOOR RUIMTEBEHEER VOLGENS DE PRINCIPES VAN DO**

SD/TA/02A

S. DE GRAEF, I. DALIMIER, M. ERICX, L. SCHEERS, Y. MARTIN,
S. NOIRHOMME, E. VAN HECKE, C. PARTOUNE., S. SCHMITZ .

ENERGY

TRANSPORT AND MOBILITY

AGRO-FOOD

HEALTH AND ENVIRONMENT

CLIMATE

BIODIVERSITY

ATMOSPHERE AND TERRESTRIAL AND MARINE ECOSYSTEMS

TRANSVERSAL ACTIONS

Transversale Acties

EINDVERSLAG
Samenvatting

**BELEIDSINSTRUMENT VOOR BELEIDSMAKERS EN BURGERS VOOR
RUIMTEBEHEER VOLGENS DE PRINCIPES VAN DO**

SD/TA/02

Promotoren

Serge Schmitz

Université de Liège

Unité de géographie économique et sociale (UGES)

Allée du 6 Août, 2

B4000 Liège

Etienne van Hecke

Katolieke Universiteit Leuven

Christine Partoune

Institut d'Eco-pédagogie

Auteurs

Sarai De Graef (KUL), Isabelle Dalimier (ULg), Michel Ericx (IEP),

Luk Scheers (VormingPlus Antwerpen), Yannick Martin (ULg),

Stéphane Noirhomme (IEP), Etienne Van Hecke (KUL),

Christine Partoune (IEP), Serge Schmitz (ULg).

Februari 2009

Rue de la Science 8
Wetenschapsstraat 8
B-1000 Brussels
Belgium
Tel: + 32 (0)2 238 34 11 – Fax: + 32 (0)2 230 59 12
<http://www.belspo.be>

Contact person: Marie-Carmen Bex
+ 32 (0)2 238 34 81

Neither the Belgian Science Policy nor any person acting on behalf of the Belgian Science Policy is responsible for the use which might be made of the following information. The authors are responsible for the content.

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without indicating the reference :

Sarai De Graef, Isabelle Dalimier, Michel Ericx, Luk Scheers, Yannick Martin, Stéphane Noirhomme, Etienne Van Hecke, Christine Partoune, Serge Schmitz. **Beleidsinstrument voor beleidsmakers en burgers voor ruimtebeheer volgens de principes van DO "TOPOZYM" Eindverslag Samenvatting.** Brussel : Federaal wetenschapsbeleid 2009 – (Onderzoeksprogramma "Wetenschap voor een Duurzame Ontwikkeling")

Het project van actie-vorming-onderzoek Topozym over duurzame ontwikkeling van publieke plaatsen werd gevoerd door l'Unité de Géographie Economique et Sociale van de Université de Liège (UGES), het Instituut voor Sociale en Economische Geografie van de Katholieke Universiteit Leuven (ISEG) en het Institut d'Eco-pédagogie (IEP) tussen januari 2007 en januari 2009.

Topozym wil bijdragen tot de evolutie van inzichten in en praktijken van beheer en gebruik van publieke plaatsen en ruimten met het oog op duurzame ontwikkeling. Het doel van het onderzoek is het ontwikkelen van een beleidsinstrument (dashboard) ten dienste van personen die vectoren zijn voor gedragsveranderingen van gebruikers van de ruimte (territoriale werkers, onderwijssector, agenten van lokale ontwikkeling...). Topozym wil deze personen helpen bij het ontwerpen en/of evalueren van efficiënte en coherente, participatieve methoden en technieken voor territoriale 'governance' van publieke plaatsen en ruimten. Dat het accent geplaatst wordt op gedragsveranderingen, beantwoordt aan de huidige vraag naar nieuwe manieren om personen te begeleiden op weg naar een duidelijk bewustzijn van onze verantwoordelijkheden op lokaal en mondiaal vlak. Dit bewustzijn zou zich op termijn moeten vertalen in manieren om publieke plaatsen en ruimten op een respectvolle en bedachtzame wijze te beheren en te gebruiken. De originaliteit van het project ligt in de geïntegreerde methodologie van onderzoek en vormingactie, die inhoudt dat een bepaald aantal actoren van het terrein die betrokken worden bij het project de facto potentiële gebruikers van de resultaten van het onderzoek zijn.

Het onderzoek is gebaseerd op de begeleiding van vijf projecten in België : de aanleg van een park in de stadsagglomeratie Antwerpen (Park Spoor Noord), de aanleg van een fiets- en wandelnetwerk in Charleroi (Ravel 112a), de jaarlijkse organisatie van de kerstmarkt in Luik (Village de Noël), de discussie over de toekomst van een badplaats nabij de Ourthe (Noiseux) en de herinrichting van een straat in het historische centrum van Leuven (Muntstraat). Elk partnerproject is het voorwerp van een tussenkomst in twee etappes geweest: (1) er werd een stand van zaken opgemaakt over de duurzaamheid van het project en (2) er werden begeleidingssessies georganiseerd voor de verschillende actoren van het project met in verband met het veranderen van praktijken van actoren en duurzaamheidsprincipes.

Het belangrijkste eindproduct van het onderzoek is het beleidinstrument. Het is een hulpmiddel bedoeld voor territoriale werkers, agenten van lokale ontwikkeling en vormingswerkers. Het wil deze personen, die de ideeën en manieren van handelen van anderen kunnen veranderen, aanzetten tot integreren van principes van duurzame ontwikkeling en meerbepaalde participatie in projecten van (her)aanleg en beheer van publieke plaatsen. Dit instrument is (in het Frans) beschikbaar op de website van Topozym (<http://www.topozym.be>).

Het eindrapport is niet louter een herhaling van de inhoud van het beleidsinstrument in een verschillende vorm. Terwijl het beleidinstrument een praktisch hulpmiddel is, wordt het eindrapport bedoeld voor onderzoekers en andere personen die de methodologische en theoretische achtergrond van dit beleidinstrument wensen te begrijpen. Twee onderzoeksvragen worden vooral onderzocht:

- Welke principes en acties kunnen de duurzaamheid van projecten ruimtebeheer verbeteren?
- Hoe kan een interventie zoals dat van Topozym het gedrag van actoren in projecten ruimte ombuigen naar meer duurzaamheid?